

Oversættelse til og fra Svensk

Gode dansk-svenske og svensk-danske ordbøger er en mangelvare. Heldigvis er der andre veje til at komme over sprogproblemer. Som så ofte er en kombination af Internettet og den rigtige bog rigtig stærk.

Af Bjørn Donniss

Indhold

Indhold	1
Rigtige ordbøger og andre opslagsbøger	2
Svensk-dansk	2
Svensk-svensk	2
Via tredjesprog.....	3
Svensk-svensk på internettet.....	3
Oversættelse på internettet	3
Dansk-svensk og visa versa.....	3
Mellem svensk og hovedsprog	5
Wikipedia som oversætter	5
Google oversættelse	5
- søgning med svenske søgeord	6
- søgning med danske søgeord.....	6
- oversæt en (tilfældig) tekst.....	7
- oversæt en hjemmeside	7
Meget specifikke oversættere	8
Hjælp til at skrive på Svensk?.....	8
De falske venner	8

 Tryk på dette symbol for at komme tilbage til indholdsfortegnelsen

Rigtige ordbøger og andre opslagsbøger

Svensk-dansk

Nogle af os kan godt lide at slå op i en bog – og andre af os har valgt ikke at have internet i det svenske hus, så vi har brug for en god, gammel-dags ordbog. En rigtig god dansk-svensk eller svensk-dansk ordbog eksisterer desværre ikke. Og selvom den fandtes, ville den alligevel næppe opfylde vore behov, idet vi har brug for så mange mindre hyppige ord: F.eks. tekniske detaljer ved gamle bygninger, skånske eller hallandske dialektord, specifikke udtryk vedrørende om ejendoms-handel og eternitdeponering, brønde og byggesager og meget andet sært og specielt. Én enkelt simpel mulighed kunne være "Norstedts danska fickordbok - Dansk-svensk/Svensk-dansk", ISBN10: 9172275553 – den er billig – omk. 100 DKK købt på nettet i Sverige, men med 28.000 ord kommer den absolut ikke ud i krogene.

Svensk-svensk

Der findes selvfølgelig nogle delvise løsninger. Hvis problemet mest er, at man støder på svenske ord, som man ikke fatter – eller hvor man har en mistanke om, at betydningen ikke er helt den samme som et lignende dansk ord, så vil man have rigtig god hjælp i at anskaffe en "Uppslagsbok" – det der på engelsk kaldes et Dictionary, eller endnu bedre en kombineret "Ordbok och Uppslagsbok", der udgives med mellemrum. "Uppslagsboken" er et kortfattet "leksikon", hvor betydningen af hvert ord forklares på nogle få

linjer og måske med en lille stregtegning eller et billede. I Danmark kender vi typen fra "Den røde fremmedordbog". Hvis den er kombineret med en "Ordbok", vil også alle – for en svensker – selvindlysende (tillægs-, bi-, udsagns-)ord være medtaget bare for stavningen og bøjningen. Et par eksempler på "rene" uppslagsböcker er Bonniers uppslagsbok ISBN 9789100103989, der desværre er lidt dyr, især hvis man skal have én både i Sverige og hjemme – knap SEK 400 hos svenske internetboghandler. Norstedts uppslagsbok (ISDN 9113017136) er lidt billigere - omk. SEK 300 hos internet boghandlerne

Hold øje med udvalget i de supermarkeder, der har bøger, såsom ICA Maxi og COOP Forum. Denne type værker kommer ofte på tilbud – således ovennævnte Nordstedts uppslagsbok for SEK 125! – i udgaven fra 2003 i stedet for 2007. Det er ganske normalt, at når der er en ny udgave på vej eller udkommet, sælges den forrige ekstremt billigt. I al almindelighed vil disse lidt ældre udgaver være fuldt ud brugbare for torparen – og så kan man købe to og have én hjemme og én i Sverige.

Forfatterens favorit er den gule "Svensk ordbok och svensk uppslagsbok" ISBN 9172272813 fra Nordstedts, hvis 1500 sider fra 2001 blev solgt for ca. SEK 100 inden den udgik nogle få år senere. Den burde laves i en ny udgave!

Internettet er selvfølgelig et alternativ – men kun delvist – se senere.

Via tredjesprog

Et bog alternativ er at gå via et tredje sprog! Der findes selvfølgelig rigtig gode ordbøger mellem henholdsvis dansk og svensk og hovedsprogene som engelsk, tysk og fransk. På den anden side er det lidt farligt, hvis man ikke er ganske sikker i det "mellemsprog", man nu indfører.

Svensk-svensk på internettet

Når alle muligheder er udtømt, så går man til "Svenska Akademiens Ordbok", der svarer til den store "Ordbog over det danske sprog". Her står ALT om ethvert ord med det resultat, at det tager rigtig lang tid at tygge sig gennem diverse forældede dialektiske betydninger.

Næsten hele indholdet ligger på nettet:

g3.spraakdata.gu.se/saob/index.html

Man begyndte med "A.." i 1898 og er nu i 2009 ved at være færdig med "T..!"

Så lige anvendelig er den ikke, men på den anden side, fortæller den om anvendelser for næsten 100 år siden, og netop dette kan være nok så torpare-relevant i bygningsmæssig sammenhæng.

Det andet sted, hvor man kan blive klogere på langt simple vis, er selvfølgelig ved alm. "googling" på nettet. Husk, at man nogenlunde kan begrænse resultaterne til svenske hjemmesider ved at klikke på "Avanceret søgning" til højre for ordruden på Google søgesiden. Derefter vælger man svensk som sprog.

Dette er især yderst nyttigt, hvis ordet, man søger, også findes i en anden betydning på et af hovedsprogene.

Noget mere autoritative oplysninger får man gennem svensk Wikipedia, der i øvrigt med 3-4 gange flere opslagsord end dansk Wikipedia, også er langt mere omfattende.

Jeg synes, det er et vigtigt link at have i sine favoritter/bogmærker: sv.wikipedia.org

Når man har fundet det, man søger efter i Wikipedia, kan man så lige skæve ned til venstre på skærmen. Hvis der blandt sprogene, der er står under "På andra språk", står "dansk", vil man med et klik herpå få den danske oversættelse og den tilsvarende artikel fra dansk Wikipedia.

Oversættelse på internettet

Dansk-svensk og visa versa

Der findes en del enkelt-ords oversættere på nettet. Desværre ser man dem komme og forsvinde igen. Det gælder også dem, der etableres for offentlige midler, idet de sjældent lever meget længere end støtteperioden for det bagved liggende projekt.

Et fælles træk for oversætterne er, at de kun kender et noget begrænset antal ord – og at der er fejl i dem.

En generel oversætter finansieret af Nordisk Ministerråd – der oversætter mellem alle de

nordiske sprog, og som søger i forskellige ordbøger – er ”Tvärslå” ordbok.nada.kth.se/
Den er til tider lidt langsom at bruge. Ordbogen var i en tidligere udgave kendt under navnet ”Odin”.

En generel oversætter, der øjensynligt har et temmelig stort antal gloser er
”Tradusa”: www.tradusa.se/lexicon/capere.jsp
En god ting ved Tradusa er, at man bare skriver ordet, så finder den selv ud af om det er dansk, svensk (eller norsk) og oversætter til de andre sprog.

”Lexin” er en anden ordliste baseret oversætter. Man skal vælge, om man oversætter fra dansk eller svensk: lexin.emu.dk

I 2009 er et privat initiativ gået på nettet: sprogbro.org. Det er en envejsoversætter (svensk til dansk). Oktober 2009 indeholder den godt 30.000 ord og vokser. Trods dette begrænsede antal synes den umiddelbart at komme en del ud i hjørnerne. Der er eksempler på brugen af ordet på både svensk og dansk.

”Öresunds Översättningsbyrå” har dels en oversigt over en mængde oversættere på www.dansk-og-svensk.dk/danskt_lexikon2/dansk_svensk_allman_na_ordlistor.htm, dels har de deres egen ordliste på: www.dansk-og-svensk.dk/danskt_lexikon2/Hverdagsord/vardags_ordlista.htm. Hvis ordet, man søger på, ikke er svensk, men dansk, må man bruge computerens søgefunktion.

I øvrigt har de megen andet god sproglig information på hjemmesiden fra Öresunds Översättningsbyrå.

Öresunddirekt – organisationen, der især tilbyder information til danske eller svenske, der ønsker at skifte bopælsland, har to forholdsvis korte ordlister: fra svensk til dansk på: www.oresunddirekt.com/dict.aspx?lang=1013&ev=1 og fra dansk til svensk på www.oresunddirekt.com/dict.aspx?lang=1013

Det rigtig gode ved ordlisten er, at man her måske lige finder de ord, man kan have brug for ved kontakt med det offentlige Sverige.

Ord som f.eks.

dagpenge, førtidspension, anmeldelse, ansættelsesbrev, ansættelseskontrakt, ansættelsesvilkår, arbejdsgivererklæring, arbejdsløsheds-godtgørelse, tillidsrepræsentant, arbejdstilladelse, fradrag, pensionsfradrag

Nogle selektive oversættere:

”Nordlist” er også finansieret af Nordisk Ministerråd – der oversættes ord, der vedrører *højere undervisning* mellem alle de nordiske sprog.

Webadressen har skiftet noget, men er p.t.: www.smartstep.se/ssp/nordlist/

Wikipedia har et søsterprojekt med en opslagsbog (dictionary) på nettet. Den svenske udgave findes som sv.wiktionary.org og indeholder mange ”almindelige” ord, i alt omkr. 100.000. Den tilsvarende danske Wiktionary er endnu næsten tom.

Googles oversætterfunktion omtales separat nedenfor.

Mellem svensk og hovedsprog

Der findes naturligvis flere oversætterfunktioner mellem svensk og hovedsprogene. Disse kan være yderst brugbare, hvis man er nogenlunde velbevandret i det pågældende hovedsprog. Man hvis man skal oversætte videre fra f.eks. engelsk til dansk, bliver det let "farligt" – og ganske besværligt.

Standardmuligheden i dag – udover Google, hvis oversætterfunktion omtales separat nedenfor, er nok at benytte den tidligere nævnte "Tvärså" ordbok.nada.kth.se/ fra Nordisk Ministerråd – der både oversætter mellem alle de nordiske sprog og til/fra engelsk og som søger i forskellige ordbøger.

Man kan undre sig over, hvorfor man her evt. skal gå over engelsk, når den kan oversætte direkte til/fra dansk. Fidusen er, at de tilgrundliggende svensk-engelske ordbøger er langt mere omfattende end de svensk-danske.

En rigtig god enkeltords oversætter mellem engelsk og svensk og omvendt trækker på Nordstedts ordbog – en af de store: www.norstedtsord.se/oversattning/engelska/ og på samme site kan man downloade en fast internet adgang til ordbogen gratis!

Wikipedia som oversætter

Det kendte netbaserede leksikon Wikipedia kan bruges som oversætter af enkeltord i de tilfælde, der er en artikel om et givet ord på begge sprog. De 2 udgaver af Wikipedia ligger på hhv sv.wikipedia.org/ og da.wikipedia.org

Man finder ordet, man ønsker oversat, i Wikipedia på ordets sprog. Derefter kontrollerer man om det andet sprog er nævnt i panelet til venstre under "andre sprog" / "på andra språk" – klikker på sprogets navn (Svenska/Dansk) og kommer direkte til artiklen om ordet på det ønskede sprog. Dette er rigtig effektivt til ord – især navneord, der er lidt for sjældne eller for nye til de almindelige ordbøger.

Google oversættelse

I mine mere end 40 års erfaring som computerbruger har jeg set utallige "computerbaserede oversættere". Langt de fleste har haft langt større underholdningsværdi end nytteværdi! Enkelte har været velegnede til oversættelse af tekster inden for ganske snævre emneområder med en rigid sproganvendelse.

Siden omkr. 2005 har Google arbejdet med en (gratis) tekstoversætter på nettet, baseret på et nyt princip. Gradvist er flere sprog blevet omfattet, og fra maj 2008 var svensk og dansk med.

Denne oversætter kan benyttes på flere måder og er i forhold til, hvad der tidligere er set, imponerende god – til nogle tekster. Oversætteren kender ikke alle sprog.

For mig ser det ud til, at oversætteren stadig går via engelsk. Altså en svensk tekst oversættes til engelsk, der derefter oversættes til dansk. Det fordobler, alt andet lige, antallet af fejl. Hvis man får noget volapyk ud af Google oversættelser, er det en fordel at "kun" oversætte til engelsk. Selvom man måske langt fra behersker engelsk, kan man måske identificere

det problematiske ord og slå det op i en ordbog – det har sikkert en ekstra betydning udover den, der er valgt af oversættelsesprogrammet.

Der er flere måder at anvende Google oversætter. Nedenfor fokuseres på oversættelse fra svensk til dansk – den omvendte og andre sprogkombinationer er ret selvindlysende: [Nedenstående vejledning er skrevet juni 2009 og sikkert forældet i august]

Bemærk en lidt speciel ting – hvis oversætterprogrammet ikke kender ordet på det andet sprog, indsættes det uoversatte ord uden nogen afmærkning!

- **søgning med svenske søgeord**

Man søger på normal vis med Google på f.eks. "trekammerbrunn" - ud for alle søgeresultater vil du se teksten [Oversæt denne side]. Et klik herpå bringer en oversættelse frem, hvor alle billeder, tegninger, layouts og links er bevaret. Altså en hjemmeside, der fungerer helt normalt. pdf-filer oversættes også, men formateringen *kan* gå tabt eller ødelægges (synes især at være et problem ved skemaer og blanketter).

Man kan øverst på den oversatte side skifte til det originale sprog, og når man holder markøren (cursor'en) over en tekststykke, vises den originale tekst i et lille vindue.

Sproget, der oversættes *fra*, har Google-programmet selv identificeret – det *kan* være forkert, hvis der er meget lidt tekst på siden. Sproget, der oversættes *til*, er det sprog som man har installeret Google til at benytte (dvs. i reglen dansk).

Den, der har skrevet hjemmesiden, kan indlægge en lille tekststump, der vil få Google til at undlade at oversætte teksten. Via funktionen nedenfor, hvor man kan oversætte alle tekster og ikke kun hjemmesider, går det alligevel.

De tre næste måder at benytte oversætter på lyder langt mere besværlige, end de faktisk er (når først du har prøvet)!

- **søgning med danske søgeord**

...når du nu ikke *kan* huske, hvad det, du vil søge efter, hedder på svensk?

Sørg for at komme til Googles hovedside

- enten skriver du www.google.dk
- eller du finder et sted på den side du ser på, hvor der står **Google** – altså med de kendte kulørte bogstaver – og klikker på ordet.

Uanset hvorledes du kommer hertil, er der på midten det felt/den røde, hvori du normalt skriver søgeordet – glem det, men find teksten "sprogværktøjer" til højre for ruden (med meget små bogstaver). Klik her.

Ny side – øverst står der "Søg på tværs af sprog" – det er netop det, du ønsker. Skriv f.eks. "frokost" – nedenfor står der, at "Mit sprog" er Dansk – det er OK, og at der skal søges efter tekster på Engelsk. Det retter du til Svensk, og efter klik på knappen får man resultaterne af en google-søgning på svenske hjemmesider efter ordet "lunch" *samt* oversættelser af disse sider til dansk.

Man kan også komme direkte til søgesiden ved at skrive (eller lave en ikon på "skrivebordet" til) translate.google.dk og gå til "Oversat søgning"

- oversæt en (tilfældig) tekst

Du begynder som ovenfor: Sørg for at komme til Googles hovedside

- enten skriver du www.google.dk
- eller du finder et sted på den side du ser på, hvor der står **Google** – altså med de kendte kulørte bogstaver – og klikker på ordet.

Uanset hvorledes du kommer hertil, er der på midten det felt/den røde, hvori du normalt skriver søgeordet – udelad dette, men find teksten "sprogværktøjer" til højre for ruden (med meget små bogstaver). Klik her.

Ny side – lidt nede står der "Oversæt tekst" over en røde. Lad dig ikke bremse af at ruden kun ser ud til at kunne rumme 5-10 linjer – du kan sagtens kopiere tekster på flere A4 sider ind.

Én måde at komme direkte til funktionen er at skrive (eller lave en ikon på "skrivebordet" til) translate.google.dk og gå til "Tekst og hjemmesider"

Her er et par genveje, der bringer dig direkte til "Oversæt tekst" og desuden indsætter de ønskede sprog:

fra svensk til dansk:

translate.google.dk/translate_t#sv|da|

fra dansk til svensk:

translate.google.dk/translate_t#da|sv|

- oversæt en hjemmeside

- f.eks. en hjemmeside, som du finder et link til et helt andet sted.

Du skal igen frem til sprogværktøjssiden: Sørg for at komme til Googles hovedside

- enten skriver du www.google.dk
- eller du finder et sted på den side du ser på, hvor der står **Google** – altså med de kendte kulørte bogstaver – og klikker på ordet.

Uanset hvorledes du kommer hertil, er der på midten det felt/den røde, hvori du normalt skriver søgeordet – udelad dette, men find teksten "sprogværktøjer" til højre for ruden (med meget små bogstaver). Klik her.

Ny side – et stykke nede står der "Oversæt en webside" – her kopierer du adressen ind – se lige efter, at der ikke er kommet 2 gange http:// (så fjerner du det ene) – et klik og netop denne side kommer på det ønskede sprog. Så nu er det ingen kunst at oversætte Danske Torparens hjemmeside til Thailandsk.

Man kan også skrive (eller lave en ikon på "skrivebordet" til) translate.google.dk og gå til "Tekst og hjemmesider"

Det findes rundt omkring mulighed for at sende forslag til bedre oversættelser til Google, der så vil tage det med i "træningsprogrammet" for oversætteren.

Meget specifikke oversættere

Plantenavne

I den udmærkede flora på linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html er plantenavnene anført på flere sprog, inkl. dansk. Man kan bare indtaste det danske navn, så findes plantens navn oversat!

Hjælp til at skrive på Svensk?

Til tider får nogle af os behov for – eller bare et ønske om – at udtrykke os skriftligt på svensk. Hvis man ikke har en formel uddannelse i sproget og dets grammatik, er det for de fleste af os en vanskelig opgave.

Den sikre metode er naturligvis at søge hjælp – få en svensksproget til at rette teksten igennem, vel at mærke en svensksproget, der behersker stavning og grammatik. Nu er en sådan person måske ikke ved hånden.

Hvis man har et rimelig godt svensk talesprog, kan tekstbehandlingsprogrammerne hjælpe på vej.

Hvis man anvender Word, vil man skulle købe det svenske sprogmodul – eller den billigste udgave af Word på svensk.

En anden løsning er at installere det gratis program Open Office, der i grove træk er et gratis alternativ til Microsoft Office pakken. Her kan man – ligeledes gratis – hente stavekontrol til alverdens sprog, inkl. svensk.

da.openoffice.org/

Efter installation åbner man tekstbehandlingen og finder frem til, hvor man installerer flere ordbøger – eller man går direkte til denne adresse

extensions.services.openoffice.org/project/dict-SV

Skulle man i stedet foretrække en ganske almindelig retskrivningsordbog, er et standardvalg denne:

”Norstedts svenska ordbok - En ordbok för alla” ISDN 9789172274075. Til en pris af omkr. 100 DKK og med 70.000 ord samt med en yderst kort forklaring på mange ords betydning, er den et fantastisk godt tilbud.

Hvis man oven i købet holder øje med bogudsalg og tilbud i de store supermarkeder, der sælger bøger (som f.eks. ICA Maxi) – så er der gerne en sådan ordbog på tilbud til næsten ingen penge én gang eller to om året.

De falske venner

”Falske venner” (False Friends) er ord, der ligner et ord på et andet sprog, men som betyder noget andet.

I nærtstående sprog som dansk og svensk vrimler det med disse upålidelige ”venner”: Vi kender nok alle ”frukost” (morgenmad, ikke frokost), ”glasögon” (briller, ikke glasøjne), ”hängslen” (seler, ikke hængsler), ”kasse” (indkøbspose, ikke kasse), ”pumpa” (græskar, ikke pumpe ”pump”), ”vintergäck” (erantis, ikke vintergæk ”snödropp”), men der er mange, mange flere.

Skulle man synes, man HAR opbrugt sin dummevote og have lyst til at lære nogle af problem-ordene, så har det tidligere nævnte Öresunds Översättningsbyrå samlet en række links til div. hjemmesider med andre samlinger:
www.danska-svenska.se/danskt_lexikon2/dansk_svenska_falska_vanner.htm

